

SÜMER EDEBİYATINA AİT YENİ PARÇALAR

Muazzez ÇİĞ - Hatice KIZILYAY - Samuel Noah KRAMER

Bu makale yazarlarının bu seneki gayeleri, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Tablet Arşivinde bulunan Nippur koleksiyonuna ait şimdiye kadar neşredilmemiş Sümer edebî metinlerinin transkripsiyonunu, kopyasını yapmak, ve bunları işlemektir. Bu tabletlerin takriben 550 adet olup büyük bir kısmı küçük ve çok küçük parçalardan ibarettir (1). Çalışma bilfiil Dr. Kramer'in İstanbul'a geliş tarihi olan 15 Mayıs'tan birkaç ay evvel başladı ve bilâfasıla 10 hafta devam etti. Bu müddet zarfında 383 parça okundu ve transkripsiyon edildi; 80 adedi de Hatice Kızılyay ve Muazzez Çığ tarafından bizzat kopya edildi (2). Transkripsiyonları yapılan mütebaki kısmın kopyasının da önümüzdeki sonbahar ve kış ayları zarfında yapılacağı ümit edilmektedir.

Ehemmiyet ve değeri bakımından bu parçalar üç kısma ayrılabilir:

1 — Muhteviyat bakımından yeni olup henüz tanınmayan malzeme;

2 — Bunlar, büyük bir kısmı restore edilmiş malûm olan metinlerin kırılmış bazı cümle veya kelimelerini tamamlamaya yardım ederler;

3 — Pratik olarak hiçbir yenilik ilâve etmeyenlerdir. Bizim bugünkü bilgimize göre bir parçanın ekseriya hangi kategoriye ait olduğunu tâyin etmek imkânsız hepsinin kopya ve transkripsiyon edilmesi olduğundan zamanın müsaadesi nispetinde sayanı tavsiyedir. Bu makalede neşredilen parçalar bütün malzemenin az çok bir

(1) Teferruat için krs. Belleten, cilt XVI, sah. 348 v.d.; Bulletin (University Museum) vol. 17; Orientalia (Nova Series) vol. 22 sah. 190 v. d.

(2) Levha 1-6 Hatice Kızılyay tarafından, levha 7-12 Muazzez Çığ tarafından kopya edilmiştir.

maktanı gösterecek şekilde seçilmişlerdir. Bunlar:

Ni. 4013 (Lev. 10) birkaç "şarkı"dan ibaret olan bu parça ihtimal Eridu'nun tahribine ait bir ağıttır.

Ni. 4048 (Levha 8) küçük bir mitoloji (?) parçası.

Ni. 4053 (Lev. 8) Ur şehrinden, Enlil, İnanna ve Enki tanrılarında bahsedilen bir mitoloji (?) ye ait küçük bir parçadır.

Ni. 4047 (Lev. 8) Tanrı Sin ve ihtimal "hububat bilmeyen" Martu'dan bahsedilen küçük bir mitoloji (?) parçası.

Ni. 4047 (Lev. 11) Muhtelif "şarkı"lardan ibaret olan İsin şehrine ait küçük bir ilâhî (?) parçası.

Ni. 4077 (Lev. 11) Pennsylvania Üniversitesi müzesindeki Edmond Gordon tarafından restore edilmekte olan "Atasözleri kitabı"na ait küçük bir parça.

Ni. 4080 (Lev. 11) Altındaki küçük yazıya nazaran Dumuzi kompozisyonu olabilir.

Ni. 4081 (Lev. 11) "Adab"ın, oğulları "Ereh"ın oğulları, tanrıça Geştinanna ve galla - demonlarından bahsedilen küçük bir mitoloji parçası (Öy, Satır 1, 2 ve Ay. satır 4, 5 "İnanna'nın yeraltında inişi" ef-sanesinde de mevcuttur.

Ni. 4116 (Lev. 6) Mevcut kısmı ihtimal tanrı Enlil'in tasvirini ihtiva eden çok küçük bir parça.

Ni. 4120 (Lev. 6) Bir mitoloji (?) ye ait küçük bir parça.

Ni. 4123 (Lev. 6) Herhangi bir kompozisyona aidiyeti tespit edilemeyen çok küçük bir parça.

Ni. 4131 (Lev. 6) an-gim-dum-ma olarak bilinen Ninurta'nın kompozisyonuna ait bir parça; Öy. metinde bulunan birçok kırık satırları tamamlamaya yardım edecektir.

Ni. 4132 (Lev. 6) Tanrı Ninsun ve Ninşubur'dan bahsedilen küçük bir mitoloji (?) parçası.

Ni. 4148 (Lev. 4) Küçük bir mitoloji (?) parçası; mevcut kısımda bir hitap vardır.

Ni. 4155 (Lev. 2 ve 3) "Akkad ağıdı" olarak bilinen kompozisyona ait bir parça (3). Ön yüzü diğer vesikalardan tamamlandığı için pek mühim değilse de, arka yüz oldukça yeni malzeme vermektedir.

Ni. 4159 (Lev. 4) Tanrı Enki'nin zikredildiği çok küçük bir vesika parçası.

Ni. 4206 (Lev. 7) "Enki ve Sumer: yerin tanzimi ve onun kültürel ilerleyişi" (4) mitolojisine ait bir parça; birinci sütun ve ikinci sütunun son satırı metnin tamamlanması için çok önemlidir.

Ni. 4341 (Lev. 9) Belleten, Cilt XVI sah. 358 - 359 da neşredilen Enlil ilâhisine ait bir parçadır; ön yüz kırılmış birkaç işaretin tamamlanmasına yarıyor, fakat arka yüz yeni bir şey ilâve etmiyor.

(3) Krş. SLTN sah. 34.

(4) Krş. SM sah. 59-62.

Ni. 4563 (Lev. 4 ve 5) Yazıcı tarafından tanrıça İnanna'nın *balbal-e* si olarak isimlendirilmiş olan bir ilâhi, bu edebî grubun diğer bir misâli için krş. Belleten, Cilt XVI sah. 360 - 362.

Ni. 9630+9791 (Lev. 1-2) Büyük bir kısmı *lu* "adam" ile başlayan atasözleri kitabına ait bir parça.

Ni. 9635 (Lev. 7) İnanna ilâhisine ait küçük bir parçadır; kral İdin Dagan ile tanrıçe İnanna'nın evlendiği yeni sene merasimini (5) tasvir etmesi bakımından şayanı dikkattir.

Ni. 9666 (Lev. 9) Muhtelif "şarkı"-lardan ibaret olan bir ilâhiye ait küçük bir parça.

Ni. 9667 (Lev. 12) İnanna'nın *nin-me-şâr-ra* (6) adlı ilâhisine ait bir parça; bu, kompozisyonun son kısmına ait bazı yerleri tamamlamağa yardım edecektir.

(5) Krş. SLTN sah. 23, kommentar No. 66. Bu ilâhiye ait diğer bir tablet için bak. *Orientalia* vol. 22 sah. 193.

(6) Krş. SLTN sah. 22-23, kommentar No. 64.